

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

к.е.н., ст. викладач **Кліменко О. В.**, студентка гр. Ф-11 **Бачал О. О.**

В сучасних умовах жодна країна не здатна самостійно виготовляти весь спектр необхідної продукції високої якості. Країнам доводиться вдаватися до міжнародного співробітництва та обміну. Таким чином, з'являється поняття відкритості економіки. Відкрита економіка – це економіка країни, яка тісно пов'язана з світовим господарством.

Проблеми розвитку внутрішнього і зовнішнього ринку за умов зростаючої відкритості економіки та питання зв'язку глобалізаційних процесів досить широко розглядаються в сучасній економічній літературі такими вітчизняними науковцями як А.С. Гальчинський, В. Базилевич, О.І. Рогач, Л.Г. Лук'яненко, А.С. Філіпенко, О.С. Власюк, А.А. Чухно, Т.Є. Циба та ін.

Глобалізація за свою суттю є викликом економічній безпеці будь-якої країни, яка певною мірою інтегрована в економічний простір, адже вона робить національну економіку більш відкритою і, відповідно, більш вразливою. Сучасні глобальні процеси руйнують національну замкненість, прискорюючи трансграничні товарні та фінансові потоки, міжнародний рух капіталу та міграцію робочої сили. Глобалізація надає новий вимір світовому ринковому господарству та зумовлює його нові кількісні та якісні характеристики, які проявляються у постійному русі національних господарств до все більшої відкритості [1].

У сучасних умовах формування конкурентоспроможних національних економік, важливу роль відіграє економічна безпека, як найважливіша якісна характеристика економічної системи, яка визначає її здібності підтримувати нормальні умови життєдіяльності населення, стійке забезпечення ресурсами народного господарства, а також послідовну реалізацію національно-державних інтересів. Концепція економічної безпеки цінна тим, що дозволяє попереджати негативні деформації в економіці. В Україні на сучасному етапі її розвитку стан безпеки характеризується як передкризовий із загостренням одних або інших загроз [2].

Високий рівень відкритості й інтегрованості економіки України у світове господарство створює додаткові загрози для економічного розвитку країни. У процесі формування зовнішньоекономічної безпеки України необхідно виділити наступні перешкоди [1]:

- від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі, яке зумовлює збільшення зовнішнього валового та державного боргу;
- висока експортна залежність – зростання залежності економіки країни від зовнішньої кон'юнктури на експортних ринках, світових цін;
- висока імпортна залежність, втрата внутрішнього ринку (витіснення іноземними товарами вітчизняної продукції з внутрішнього ринку) та скорочення вітчизняного виробництва;
- низька інвестиційна привабливість для іноземного капіталу – технологічна відсталість економіки;
- низька частка інноваційної продукції в експорті країни – технологічна відсталість та нераціональна структура економіки;
- сировинна структура експорту – технологічна відсталість та нераціональна структура економіки;
- обмеженість у виборі партнерів, яка зумовлює залежність країни від зовнішньоекономічної політики країни-партнера, а також ризик перенесення економічної кризи у разі виникнення такої у країни-партнера;
- високий зовнішній державний борг (підвищення вартості кредитних ресурсів для країни на зовнішніх ринках).

До найважливіших напрямів формування економічної безпеки України в умовах глобалізації необхідно віднести: регулювання розвитку зовнішньої торгівлі за дотримання економічних інтересів і забезпечення економічної безпеки; підвищення економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності в умовах інтеграції національної економіки в світове господарство; розвиток експортного потенціалу (насамперед за допомогою розширення виробництва високотехнологічних товарів), проведення політики імпортозаміщення; підтримка інтересів вітчизняних експортерів на зовнішніх ринках з метою поновлення і збереження їхніх позицій; досягнення стабілізації курсу національної валюти стосовно до вільноконвертованих валют (долар, євро, російський рубль); забезпечення безперервної роботи транспортних магістралей, що з'єднують Україну з зовнішніми ринками (залізничний і автомобільний транспорт, магістральні газо- і нафтопроводи, міжсистемні та міжрегіональні лінії електропередач) тощо. Таким чином, лише створення власної системи економічної безпеки надасть можливість Україні уникнути можливих руйнівних наслідків швидкого «відкривання» національної економіки, забезпечити її конкурентоспроможність, захистити вітчизняного товаровиробника й ефективно взаємодіяти з міжнародними фінансовими та економічними структурами.

1. Даниленко О.Л. Відкрита економіка як передумова взаємодії внутрішнього і зовнішнього ринків / О.Л. Даниленко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/ONG/Economics/2_danilenko%20o.l.doc.htm.

2. Коковський Л.О. Сучасні проблеми зовнішньоекономічної безпеки України та напрямки їх подолання / Л.О. Коковський. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=738>.